

Verslag van de WIELEWAAL-inventarisatie in het Amsterdamse Bos
in 1972

Bij het inventariseren van de wielewaal in het Amsterdamse Bos bleek, dat deze soort in 1972 ongeveer in negen territoria voorkwam. Ongeveer, want ondanks de zeer vele notities van zingende wielewalen, is het niet mogelijk het aantal territoria exact te bepalen.

De wielewaal-paartjes die normaal nestelden leverden weer geen problemen op. Dit waren heel duidelijk vijf paartjes, die door gedrag en geluid hun broed-activiteit kenbaar maakten. Nestvondsten in het najaar in de kale bomen bevestigden het nestelen van deze vogels.

Moeilijker zijn de mannetjes wielewalen, die wel vrij regelmatig in een bepaald bosje jodelen, doch geen geluiden produceren, die aanwijzingen opleveren, dat er ook van een nest of nestjongen sprake is. Als er dan in het najaar ook geen nest te ontdekken valt, dan blijft zoiets een twijfelgeval. Toch mag je dan nog wel van een bezet territorium spreken, want de zingende vogel was echt wel honkvast.

De grootste problemen komen van de kant van de ongepaarde mannetjes, die nabij het territorium van een broedpaar rondzwerfen. Zo'n vogel kan in een gebied van enkele hectaren groot in een aantal bosjes actief zingen. Hierdoor ontstaat dan de indruk, dat hier sprake is van drie of vier territoria, terwijl er feitelijk nauwelijks sprake is van een broederf dat verdedigd wordt tegen soortgenoten. Dergelijke zwerfende wielewalen komen elk jaar in het Bos voor, o.a. in "Amerika" (1970) en nabij het "Vogeleiland" (1971 en 1972).

Laatstgenoemde heb ik goed kunnen observeren op 4 juni 1972. De vogel trok langzaam, met veel geroep, een aantal bosjes door, en alleen door hem constant in de gaten te houden, verkreeg ik de zekerheid, dat het hier slechts één wielewaal betrof. Het verenkleed duidde duidelijk op een jong mannetje, ook de zang klonk zeer onvolwassen. Gedurende een periode van drie kwartier produceerde de vogel bijna voortdurend geluiden, doch hierbij was geen enkele jodel.

Indien ik dit verslag een half jaar eerder had geschreven, zouden be-
slist de termen "vermoedelijk" en "waarschijnlijk" geregeld zijn ge-
bezigd. Doch sindsdien vond ik in enkele boekjes voldoende steun voor
mijn theorieën over zwerfende vrijgezellen, vandaar bovenstaande
stoute beweringen.

Zowel Lockley in zijn boekje "Het waarnemen van vogels" (The Book of
bird Watching), als de beide auteurs van "Een nachtegaal zingt in de
verte", beweren, dat alleenstaande vogels, die er niet in slagen een
eigen territorium af te bakenen (vaak jonge, zwakke of oude indivi-
duen), rondzwerfen aan de rand van de bezette territoria van soort-
genoten.

Uit de beschikbare gegevens kan geconcludeerd worden, dat de wiele-
waal zich in 1972 als volgt presenteerde in het Amsterdamse Bos:

Aantal territoria met nesten	5
Aantal territoria waar nestelen niet geconstateerd kon worden	2 - 3
Aantal zwerfende mannetjes	2 - 3.

Met de vermeerderde kennis en rijkere ervaring hoop ik in 1973 de
wielewalen in het Amsterdamse Bos met meer succes te lijf te kunnen
gaan.

J. Reijnders
Nieuwe Meerdijk 382,
Badhoevedorp.
Tel. 02968-4268